

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВСП «ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ЕКОНОМІКИ, ПРАВА ТА
ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ЗУНУ»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ВСП «ФКЕПІТ ЗУНУ»

Василь МАРТИНЮК

«*Василь Мартинюк*» 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни «СОЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ»

Освітньо-професійний ступінь – фаховий молодший бакалавр

Галузь знань: *05 Соціальні та поведінкові науки*

Спеціальність: *053 Психологія*

Освітньо-професійна програма: «*Психологія*»

Циклова комісія суспільних та психологічних дисциплін

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практичні (год.)	Самостійна робота (год.)	Загальний обсяг год.	Екзамен/ залік
Денна	3	5	45	45	60	150	екзамен

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми підготовки фахового молодшого бакалавра галузі знань **05 Соціальні та поведінкові науки** спеціальності **053 Психологія** затвердженої Педагогічною радою ВСП «ФКЕПІТ ЗУНУ» «20» серпень 2021 р.

Робоча програма складена викладачем Лукашем Е.Я.

Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії суспільних та психологічних дисциплін, протокол № 1 від 28. 08 2023 р.

Голова циклової комісії

Галина ДУРДАС

**СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Соціальна психологія»**

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітньо-професійний ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		<i>Денна форма навчання</i>
Змістових модулів - 3	Галузь знань – 05 Соціальні та поведінкові науки	Нормативна дисципліна
	Спеціальність – 053 Психологія	Рік підготовки - 3
		Семестр – 5
Загальна кількість годин – 150	Освітньо-професійна програма «Психологія»	Лекції (45 год.)
		Практичні (45 год.)
		Самостійна робота (60 год.)
	Освітньо-професійний ступінь: фаховий молодший бакалавр	Вид контролю: екзамен

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.

2.1. Мета вивчення дисципліни:

оволодіння студентами основами психологічних знань з соціальної психології, вироблення вмінь та навичок їх практичної реалізації в діяльності практичного психолога, наукове дослідження поведінки людини в соціумі для забезпечення фундаментальної та спеціальної професійної підготовки студентів.

2.2. Завдання вивчення дисципліни:

- ознайомлення студентів з категоріальним апаратом навчальної дисципліни та основними теоріями соціальної психології;
- засвоєння студентами основних методів дослідження соціально-психологічних явищ, структури групи, закономірностей групової динаміки, вивчення особистості;
- опанування засобами і прийомами спілкування, соціальної перцепції та впливу;
- оволодіння навичками прогнозування та проведення соціально-психологічного дослідження з метою вивчення структури динамічних процесів у групі, а також феноменів лідерства та управління;
- розкриття природи масових явищ психіки;
- дослідження основних аспектів та методів прикладної соціальної психології.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Соціальна психологія» студент повинен:

знати:

- предмет і завдання соціальної психології;
- основні сфери застосування соціальної психології;
- загальні характеристики міжособистісного спілкування;
- класифікація, структура, загальні ознаки та рівні розвитку великих соціальних груп;

вміти:

- аналізувати особливості власної соціальної поведінки;
- застосувати на практиці навички психологічного аналізу соціальної реальності;
- застосувати на практиці соціально-психологічні методи;
- визначати запити соціуму на психологічну інформацію;
- об'єктивно оцінювати стан особистості та групи осіб.

2.3. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни:

ФК10. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну роботу відповідно до запиту.

2.4. Програмні результати навчання:

ПРН17. Сприяти цілісному розвитку суб'єкта життєдіяльності, забезпечувати умови для його професійного та особистісного самовдосконалення і просоціальної самореалізації.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Соціальна психологія»

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ВИВЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ПСИХОЛОГІЇ.

Тема 1. Предмет і завдання соціальної психології.

Структура соціальної психології. Функції соціальної психології. Базові категорії соціальної психології. Взаємозв'язок соціальної психології з іншими галузями знань.

Тема 2. Історія виникнення соціально-психологічних теорій.

Характеристика основних етапів розвитку соціальної психології як науки. Характеристика основних напрямів сучасної західної соціальної психології.

Теорія натовпу Г. Лебона. Концепція наслідування Г. Тарда. «Психологія мас» З.Фрейда. «Психологія народів» В.Вундта. Концепція «інстинктів соціальної поведінки» Мак-Даугалла.

Тема 3. Методологія та методи соціальної психології.

Соціально-психологічне спостереження. Лабораторний та природний експеримент. Метод соціометричних вимірювань. Контент-аналіз. Квазіексперимент. Метод вивчення документів, архівне дослідження. Метод опитування. Тестування. Методики соціально-психологічного дослідження. Імітативне дослідження. Рольова гра. Оглядове дослідження.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ОСОБИСТОСТІ.

Тема 4. Особистість у соціальній психології.

Соціально-психологічні теорії особистості. Психоаналіз. Гуманістична теорія особистості. Акмеологічний підхід до вивчення особистості. Трансакційний аналіз особистості. Поняття «Я-концепції». «Я-образ», «Реальне Я» та імідж. Макро- та мікросередовище особистості. Соціальна установка.

Тема 5. Соціально-психологічні особливості соціалізації представників різних вікових категорій.

Соціально-психологічні особливості соціалізації дошкільників, молодших школярів, підлітків, молоді. Дотрудова, трудова і післятрудова стадії соціалізації.

Тема 6. Теорія соціалізації особистості.

Психологічні підходи до дослідження процесу соціалізації. Стадії соціалізації. Інститути та соціально-психологічні механізми соціалізації. Форми соціалізації. Теорія стадійності соціалізації Ж.Піаже. Концепція стадій розвитку

особистості у психоаналізі З. Фрейда. Теорія стадій розвитку особистості культурно-історичній теорії Л.Виготського.

Тема 7. Соціально-психологічні механізми соціалізації.

Психологічні механізми соціалізації. Традиційні механізми соціалізації. Інституціональні механізми соціалізації. Стилізовані механізми соціалізації. Міжособистісні механізми соціалізації. Вікові кризи життя і процес соціалізації індивіда.

Тема 8. Статеворольова соціалізація особистості.

Гендерна культура суспільства. Гендерні норми. Статеворольові параметри особистості: статеві ролі і гендерні ролі.

Тема 9. Соціальна поведінка особистості.

Специфіка входження особистості в групу: соціальні норми, соціальний контроль, санкції. Поняття про статус особистості та його складові. Види соціальних ролей особистості. Статеворольові параметри особистості: статеві ролі і гендерні ролі. Поведінка особистості і соціальна напруженість. Соціальна віктимологія.

Тема 10. Загальна характеристика прикладної соціальної психології.

Предмет і завдання прикладної соціальної психології. Специфіка прикладного дослідження в соціальній психології. Ефективність прикладних досліджень у соціальній психології.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. Соціальна психологія груп, міжгрупової взаємодії та спілкування.

Тема 11. Соціально-психологічна характеристика спілкування.

Спілкування як форма вияву активності особистості. Поняття соціальної

перцепції. Формування першого враження про людину. Стереотипізація, ідентифікація, рефлексія, каузальна атрибуція. Чинники соціальної привабливості. Стратегія міжособистісного впливу. Класифікації видів впливу. Компенсаторна теорія влади. Життєві стратегії. Конформізм. Бар'єри та труднощі спілкування.

Тема 12. Проблема групи у соціальній психології.

Поняття «мала група». Функції, класифікація малих соціальних груп та їх характеристика. Структура взаємин у малій соціальній групі. Розвиток групи. Поняття згуртованості групи. Міжособистісна сумісність. Групові норми і нормативна поведінка. Референтні групи.

Тема 13. Групові конфлікти.

Основні види групових конфліктів. Фактори виникнення конфліктів у груповому середовищі. Феномен групового тиску. Стратегії управління конфліктом.

Тема 14. Керівництво і лідерство у малих групах.

Особливості керівництва і лідерства у групі. Теорії лідерства. Типологія лідерства К.Левіна. Теорія стилів лідерства Дугласа Мак Грегора. Теорія стилів управління Ренсіса Лайкерта. Модель управлінської сітки (Р. Блейк і Дж. Моутон).

Тема 15. Проблема прийняття групового рішення.

Психологія групової діяльності.

Індивідуальні та групові рішення. Групові деформації. Етапи прийняття рішення. Вплив інших людей на поведінку особистості. «Ефект аудиторії». Ситуація групової діяльності. Дискусія та особливості її проведення. Брейнстормінг А. Осборна. Синектика У. Гордона.

Тема 16. Технології прийняття групою ефективних рішень.

Дискусія та особливості її проведення. Брейнстормінг А. Осборна. Синектика У. Гордона.

Тема 17. Психологічна характеристика великих соціальних груп.

Поняття великих соціальних груп. Основні ознаки великих соціальних груп. Структура великих соціальних груп. Соціальні шари та соціальні класи. Психологічні особливості представників різних класів. Підхід до розуміння національної психіки у соціальній психології.

Тема 18. Психологія етнічних груп.

Зміст національної психіки. Чинники формування національно-психологічних явищ. Етнічні групи. Гендерні та вікові групи.

Тема 19. Психологічні особливості українського національного характеру.

Ментальність українців. Гостинність, спільні свята та традиції. Співчуття та допомога іншим у скрутний час війни. Психологічні причини незламного патріотичного духу українського суспільства.

Тема 20. Проблеми влади і соціального лідерства.

Загальна характеристика маси. Структура психіки маси. Закони маси. Еліта і маса. Природа влади і підкорення. Психологічний портрет вождя. Механізми впливу у масі. Навіювання. Демагогія. Повторення. Засоби впливу у масових комунікаціях. Поняття соціальних упереджень. Поняття соціальної дискримінації. Расизм та націоналізм.

Тема 21. Психологічні особливості великих стихійних груп.

Психологічна характеристика публіки та аудиторії. Натовп як соціально-психологічний феномен. Специфіка поведінки людини у натовпу. Правила взаємодії людини з натовпом. С. Сигеле про злочинний натовп. Паніка та чутки

як феномени натовпу. Рекомендації щодо профілактики суспільного неспокою.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Соціальна психологія»

Назва теми		Кількість годин		
		Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні основи вивчення соціальної психології.				
1.	Тема 1. Предмет і завдання соціальної психології.	2	2	2
2.	Тема 2. Історія виникнення соціально-психологічних теорій.	2	2	2
3.	Тема 3. Методологія та методи соціальної психології.	2	2	2
Змістовий модуль 2. Соціально-психологічні проблеми особистості.				
4.	Тема 4. Особистість у соціальній психології.	2	2	2
5.	Тема 5. Соціально-психологічні особливості соціалізації представників різних вікових категорій.	2	2	4
6.	Тема 6. Теорія соціалізації особистості.	2	2	4
7.	Тема 7. Соціально-психологічні механізми соціалізації.	4	4	4
8.	Тема 8. Статеворольова соціалізація особистості.	2	2	2
9.	Тема 9. Соціальна поведінка особистості.	2	2	4
10.	Тема 10. Загальна характеристика прикладної соціальної психології.	2	2	2
Змістовий модуль 3. Соціальна психологія груп, міжгрупової взаємодії та спілкування.				
11.	Тема 11. Соціально-психологічна характеристика спілкування.	2	2	4
12.	Тема 12. Проблема групи у соціальній психології.	2	2	4
13.	Тема 13. Групові конфлікти.	2	2	4
14.	Тема 14. Керівництво і лідерство у малих групах.	2	2	2
15.	Тема 15. Проблема прийняття групового рішення. Психологія групової діяльності.	2	2	2
16.	Тема 16. Технології прийняття групою	2	2	2

	ефективних рішень.			
17.	Тема 17. Психологічна характеристика великих соціальних груп.	4	4	4
18.	Тема 18. Психологія етнічних груп.	2	2	2
19.	Тема 19. Психологічні особливості українського національного характеру.	2	2	2
20.	Тема 20. Проблеми влади і соціального лідерства.	2	2	2
21.	Тема 21. Психологічні особливості великих стихійних груп.	1	1	4
	Разом	45	45	60

5. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

з дисципліни «Соціальна психологія»

Тема 1. Предмет і завдання соціальної психології.

Мета: полягає в формуванні у студентів глибокого розуміння об'єкта та завдань соціальної психології, її ролі у сучасному суспільстві та в розвитку наукових підходів у вивченні людського поведінки та міжособистісних відносин.

План практичного заняття:

1. Структура соціальної психології.
2. Функції соціальної психології.
3. Базові категорії соціальної психології.
4. Взаємозв'язок соціальної психології з іншими галузями знань.

Тема 2. Історія виникнення соціально-психологічних теорій.

Мета: полягає в розумінні еволюції соціально-психологічних теорій, набуття знань про ключових вчених цієї галузі та їхні внесок; а також розвитку аналітичних та критичних навичок для оцінювання різних теоретичних підходів і їхнього значення.

План практичного заняття:

1. Характеристика основних етапів розвитку соціальної психології як науки.

2. Характеристика основних напрямів сучасної західної соціальної психології.
3. Теорія натовпу Г. Лебона.
4. Концепція наслідування Г. Тарда.
5. «Психологія мас» З.Фрейда.
6. «Психологія народів» В.Вундта.
7. Концепція «інстинктів соціальної поведінки» Мак-Даугалла.

Тема 3. Методологія та методи соціальної психології.

Мета: полягає в формуванні у студентів умінь і навичок використання різноманітних методів дослідження в соціальній психології, вміння критично оцінювати результати досліджень і розробляти ефективні методологічні підходи для вирішення соціально-психологічних проблем.

План практичного заняття:

1. Методологічні основи соціально-психологічного дослідження.
2. Проблема якості та достовірності соціально-психологічної інформації.
3. Використання гіпотез і теорії.
4. Методи соціальної психології.
  - 4.1. Метод спостереження
  - 4.2. Метод експерименту
  - 4.3. Метод вивчення документів. Контент-аналіз
  - 4.4. Метод опитування
  - 4.5. Тестування
  - 4.6. Соціометрія. Референтометрія.
5. Феномен хіндсайту як особливість сприйняття результатів соціально-психологічних досліджень.
6. Дискусійні проблеми застосування методів соціально-психологічного пізнання та етика експериментування.

Тема 4. Особистість у соціальній психології.

Мета: полягає в розвитку у студентів глибокого розуміння психологічних процесів, які впливають на формування особистості в соціальному контексті, а також ухвалення практичних стратегій роботи з особистістю в соціальній та психологічній практиці.

План практичного заняття:

1. Поняття особистості в психології.
2. Проблема соціалізації індивіда.
3. Соціально-психологічна структура особистості

Тема 5. Соціально-психологічні особливості соціалізації представників різних вікових категорій.

Мета: полягає в формуванні у студентів глибокого розуміння впливу віку на процес соціалізації та розвитку особистості, а також розробці практичних стратегій роботи з різними віковими групами в соціальній та психологічній практиці.

План практичного заняття:

1. Соціально-психологічні особливості соціалізації дошкільників, молодших школярів, підлітків, молоді.
2. Дотрудова, трудова і післятрудова стадії соціалізації.

Тема 6. Теорія соціалізації особистості.

Мета: полягає в тому, щоб студенти здобули глибоке розуміння та аналітичні навички у сфері формування особистості в соціальному контексті.

План практичного заняття:

1. Психологічні підходи до дослідження процесу соціалізації.
2. Стадії соціалізації. Інститути та соціально-психологічні механізми соціалізації.
3. Форми соціалізації.
4. Теорія стадійності соціалізації Ж.Піаже.

5. Концепція стадій розвитку особистості у психоаналізі З. Фрейда.
6. Теорія стадій розвитку особистості культурно-історичній теорії Л.Виготського.

Тема 7. Соціально-психологічні механізми соціалізації.

Мета: полягає в оволодінні знаннями про ключові механізми соціалізації на рівні соціальної та психологічної динаміки, що сприятиме розвитку поглиблених знань стосовно впливу соціуму на індивідуальний розвиток та становлення особистості.

План практичного заняття:

1. Психологічні механізми соціалізації.
2. Традиційні механізми соціалізації.
3. Інституціональні механізми соціалізації.
4. Стилізовані механізми соціалізації.
5. Міжособистісні механізми соціалізації.
6. Вікові кризи життя і процес соціалізації індивіда.

Тема 8. Статеворольова соціалізація особистості.

Мета: полягає в формуванні розуміння впливу гендерних чинників на соціально-психологічні процеси та розвиток особистості, що сприятиме здобуттю студентами повної картини про статево-рольові аспекти соціалізації в соціумі.

План практичного заняття:

1. Гендерна культура суспільства.
2. Гендерні норми.
3. Статеворольові параметри особистості: статеві ролі і гендерні ролі.

Тема 9. Соціальна поведінка особистості.

Мета: полягає в оволодінні студентами знаннями про соціальну поведінку, її механізми та вплив на розвиток особистості в соціальному середовищі.

План практичного заняття:

1. Специфіка входження особистості в групу: соціальні норми, соціальний контроль, санкції.
2. Поняття про статус особистості та його складові.
3. Види соціальних ролей особистості.
4. Статеві-рольові параметри особистості: статеві ролі і гендерні ролі.
5. Поведінка особистості і соціальна напруженість.

Тема 10. Загальна характеристика прикладної соціальної психології.

Мета: полягає в тому, щоб студенти зрозуміли можливості та області застосування соціальної психології, а також навчилися використовувати соціально-психологічні знання та методи в практичних цілях.

План практичного заняття:

1. Предмет і завдання прикладної соціальної психології.
2. Специфіка прикладного дослідження в соціальній психології.
3. Ефективність прикладних досліджень у соціальній психології.

Тема 11. Соціально-психологічна характеристика спілкування.

Мета: полягає в формуванні у студентів розуміння процесів та психологічних аспектів спілкування, що сприятиме розвитку їхніх навичок взаємодії та міжособистісних відносин.

План практичного заняття:

1. Спілкування як форма вияву активності особистості.
2. Поняття соціальної перцепції. Формування першого враження про людину.
3. Стереотипізація, ідентифікація, рефлексія, каузальна атрибуція.
4. Чинники соціальної привабливості.
5. Стратегія міжособистісного впливу.
6. Класифікації видів впливу.
7. Компенсаторна теорія влади.
8. Життєві стратегії. Конформізм.

9. Бар'єри та труднощі спілкування.

Тема 12. Проблема групи у соціальній психології.

Мета: полягає в тому, щоб студенти зрозуміли основні аспекти групової динаміки та впливу груп на поведінку та психологію людини. Це дасть їм можливість краще розуміти соціальні взаємодії та комунікацію в різних групових контекстах.

План практичного заняття:

1. Поняття «мала група».
2. Функції, класифікація малих соціальних груп та їх характеристика.
3. Структура взаємин у малій соціальній групі.
4. Розвиток групи. Поняття згуртованості групи.
5. Міжособистісна сумісність.
6. Групові норми і нормативна поведінка.
7. Референтні групи.

Тема 13. Групові конфлікти.

Мета: полягає в формуванні у студентів розуміння процесів групових конфліктів, навичок управління ними та вміння знаходити конструктивні шляхи їх вирішення для покращення комунікації та співпраці в групових ситуаціях.

План практичного заняття:

1. Основні види групових конфліктів.
2. Фактори виникнення конфліктів у груповому середовищі.
3. Феномен групового тиску.
4. Стратегії управління конфліктом.

Тема 14. Керівництво і лідерство у малих групах.

Мета: полягає в формуванні у студентів розуміння та навичок керівництва та лідерства в малих групах, що може бути корисним для їх подальшого

впровадження цих навичок у різних професійних та соціальних контекстах.

План практичного заняття:

1. Особливості керівництва і лідерства у групі. Теорії лідерства.
2. Типологія лідерства К.Левіна.
3. Теорія стилів лідерства Дугласа Мак Грегора.
4. Теорія стилів управління Ренсіса Лайкерта.
5. Модель управлінської сітки (Р. Блейк і Дж. Моутон).

Тема 15. Проблема прийняття групового рішення.

Психологія групової діяльності.

Мета: полягає в формуванні у студентів розуміння процесів прийняття рішень у групах, вміння враховувати психологічні аспекти та фактори, що впливають на ці процеси, та розвиток навичок співпраці й узгодження в групових умовах.

План практичного заняття:

1. Індивідуальні та групові рішення. Групові деформації.
2. Етапи прийняття рішення.
3. Вплив інших людей на поведінку особистості.

Тема 16. Технології прийняття групою ефективних рішень.

Мета: полягає в формуванні у студентів навичок та компетенцій, необхідних для ефективного прийняття рішень у груповому середовищі, в тому числі розвиток навичок обговорення, аргументації, демократичного прийняття рішень та дотримання процедур.

План практичного заняття:

1. «Ефект аудиторії».
2. Ситуація групової діяльності. Дискусія та особливості її проведення.

Тема 17. Психологічна характеристика великих соціальних груп.

Мета: полягає в тому, щоб студенти могли розуміти психологічні принципи, які лежать в основі динаміки та функціонування великих соціальних груп, а

також їх вплив на індивідів і суспільство в цілому.

План практичного заняття:

1. Поняття великих соціальних груп. Основні ознаки великих соціальних груп.
2. Структура великих соціальних груп.
3. Соціальні шари та соціальні класи.
4. Психологічні особливості представників різних класів.
5. Підхід до розуміння національної психіки у соціальній психології.

Тема 18. Психологія етнічних груп.

Мета: полягає в формуванні у студентів розуміння психологічних аспектів, які впливають на взаємодії між представниками різних етнічних груп, а також розвиток навичок міжетнічної толерантності, взаєморозуміння та конструктивного спілкування між ними.

План практичного заняття:

1. Зміст національної психіки.
2. Чинники формування національно-психологічних явищ.
3. Етнічні групи.
4. Гендерні та вікові групи.

Тема 19. Психологічні особливості українського національного характеру.

Мета: полягає в формуванні у студентів глибокого розуміння української культури й традицій, розвитку толерантності до різноманітності та встановленні позитивної взаємодії між різними культурами.

План практичного заняття:

1. Ментальність українців.
2. Гостинність, спільні свята та традиції.
3. Співчуття та допомога іншим у скрутний час війни.
4. Психологічні причини незламного патріотичного духу українського суспільства.

Тема 20. Проблеми влади і соціального лідерства.

Мета: полягає в формуванні у студентів глибокого розуміння відносин влади і лідерства в суспільстві, розвитку критичного мислення, аналітичних навичок та етичного осмислення застосування влади.

План практичного заняття:

1. Загальна характеристика маси. Структура психіки маси.
2. Закони маси.
3. Еліта і маса. Природа влади і підкорення.
4. Психологічний портрет вождя.
5. Механізми впливу у масі. Навіювання. Демагогія. Повторення.
6. Засоби впливу у масових комунікаціях.
7. Поняття соціальних упереджень.
8. Поняття соціальної дискримінації. Расизм та націоналізм.

Тема 21. Психологічні особливості великих стихійних груп.

Мета: полягає в формуванні у студентів розуміння та урахування психологічних особливостей великих стихійних груп у розвитку стратегій кризового управління, гуманітарної допомоги та взаємодії у непередбачуваних обставинах.

План практичного заняття:

1. Психологічна характеристика публіки та аудиторії.
2. Натовп як соціально-психологічний феномен.
3. Специфіка поведінки людини у натовпу.
4. Правила взаємодії людини з натовпом. С. Сигеле про злочинний натовп.
5. Паніка та чутки як феномени натовпу.
6. Рекомендації щодо профілактики суспільного неспокою.

6. САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

№ з/п	Тематика	Години
1.	Тема 1. Предмет і завдання соціальної психології.	2
2.	Тема 2. Історія виникнення соціально-психологічних теорій.	2
3.	Тема 3. Методологія та методи соціальної психології.	2
4.	Тема 4. Особистість у соціальній психології.	2
5.	Тема 5. Соціально-психологічні особливості соціалізації представників різних вікових категорій.	4
6.	Тема 6. Теорія соціалізації особистості.	4
7.	Тема 7. Соціально-психологічні механізми соціалізації.	4
8.	Тема 8. Статеврольова соціалізація особистості.	2
9.	Тема 9. Соціальна поведінка особистості.	4
10.	Тема 10. Загальна характеристика прикладної соціальної психології.	2
11.	Тема 11. Соціально-психологічна характеристика спілкування.	4
12.	Тема 12. Проблема групи у соціальній психології.	4
13.	Тема 13. Групові конфлікти.	4
14.	Тема 14. Керівництво і лідерство у малих групах.	2
15.	Тема 15. Проблема прийняття групового рішення. Психологія групової діяльності.	2
16.	Тема 16. Технології прийняття групою ефективних рішень.	2
17.	Тема 17. Психологічна характеристика великих соціальних груп.	4
18.	Тема 18. Психологія етнічних груп.	2
19.	Тема 19. Психологічні особливості українського національного характеру.	2
20.	Тема 20. Проблеми влади і соціального лідерства.	2
21.	Тема 21. Психологічні особливості великих стихійних груп.	4
Разом		60

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Навчальний процес передбачає проведення лекцій і практичних занять, самостійну роботу. Мова викладання – українська.

У процесі викладання дисципліни «Соціальна психологія» використовуються такі методи навчання як:

- словесні (пояснення, лекція);
- наочні (ілюстрації, плакати, схеми, карти, мультимедійні файли);
- практичні (самостійна робота на занятті та позааудиторна діяльність, виконання розрахункових завдань);

- методи стимулювання обов'язку та відповідальності у студентів: переконання у значущості навчання, вимоги, вправи з виконання вимог, програмоване опитування;

- методи стимулювання інтересу до навчання: пізнавальні ігри, навчальні дискусії; створення ситуацій емоційно-моральних переживань; створення ситуацій пізнавальної новизни; створення ситуації зацікавленості;

- за ступенем самостійної роботи студентів: методи взаємодії викладача та студента (бесіда, дискусія); методи самостійної роботи студентів (самостійна робота з книгою, письмова робота, самостійна робота під керівництвом викладача);

- за особливостями навчально-пізнавальної діяльності студентів: пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, проблемний, частково-пошуковий (евристичний), дослідницький;

- за джерелом інформації і сприймання навчальної інформації: словесні (розповідь, бесіда, лекція, пояснення); наочні (ілюстрація, демонстрація).

У навчальному процесі застосовуються: лекції, в тому числі із використанням засобів комп'ютерної техніки; практичні заняття; виконання самостійної роботи; робота в мережі Інтернет.

8. ФОРМИ КОНТРОЛЮ

Рубіжна атестація № 1	Директорська контрольна робота (№ 2)	Середній бал (№ 3)	Екзамен	Разом
20%	25%	15%	40%	100%

9. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінка за 100-бальною шкалою / ECTS	Оцінка за національною шкалою	Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти	Рівень компетентності
90-100 A	Відмінно	<p>Оцінюється завдання, що містить відповіді, в яких навчальний матеріал відтворюється в повному обсязі. Здобувач освіти активно працює протягом усього курсу і показує при цьому високий рівень володіння теоретичними знаннями і практичними вміннями, відповідь його правильна, обґрунтована, повна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення навчального матеріалу, здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з конкретної проблеми, проявляє вміння здійснювати зв'язок теоретичних занять з практичними і реалізувати міжпредметні зв'язки. Практичне завдання виконане правильно, як з використанням типового алгоритму, так і за самостійно розробленим алгоритмом.</p>	Високий (творчий) рівень

<p>85-89</p> <p>В</p>	<p>Дуже добре</p>	<p>Оцінюється завдання, що містить відповіді в яких відтворюється значна частина навчального матеріалу. Здобувач освіти виявляє достатній рівень володіння теоретичним матеріалом і практичним вмінням з несуттєвими неточностями, певною мірою може аналізувати матеріал, порівнювати та робити висновки з окремих питань навчального матеріалу.</p>	<p>Достатній рівень</p>
<p>75-84</p> <p>С</p>	<p>Добре</p>	<p>Оцінюється завдання, що містить відповіді, в яких відтворюється незначна частина навчального матеріалу. Здобувач освіти виявляє достатній рівень володіння теоретичним матеріалом і практичним вмінням з певними неточностями та недоліками, достатньо проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал.</p>	
<p>65-74</p> <p>Д</p>	<p>Задовільно</p>	<p>Оцінюється завдання, що містить відповіді в яких виявляється середній рівень володіння теоретичними знаннями, розуміння навчального матеріалу, а також практичних вмінь. Здобувач освіти в цілому оволодів суттю питань з даної теми, намагається аналізувати факти та події, робити певні конкретні висновки, недостатньо проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал, виявляє недостатній рівень поінформованості у практичному застосуванні.</p>	<p>Середній рівень</p>
<p>60-64</p> <p>Е</p>	<p>Достатньо</p>	<p>Оцінюється завдання, що містить відповіді, в яких відтворюються мінімальні знання і розуміння навчального матеріалу, проте недостатньо вони глибокі та</p>	

		осмислені. Здобувач освіти на заняттях поводить себе пасивно, відповідає лише за викликом викладача, дає неповні відповіді на запитання, частково аналізує навчальний матеріал, проте при цьому робить неконкретні та неточні висновки, виявляє низький рівень поінформованості у практичному застосуванні.	
35-5 FX	Незадовільно	Оцінюється завдання, що не виконане або містить відповіді на рівні елементарного відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, фрагментів навчального матеріалу. Здобувач освіти відтворює незначну частину навчального матеріалу, викладає його уривчастими реченнями, безсистемно, відсутні висновки, узагальнення. Під час відповіді здобувач освіти допускає суттєві помилки, які не здатен виправити після коригуючих запитань, рівень володіння теоретичними знаннями і практичним вмінням не задовольняє мінімальні критерії. Обов'язкове складання повторного екзамену, заліку.	Низький рівень
1-34 F	Незадовільно	Оцінюється завдання, що не виконане, у здобувача освіти відсутні елементарні як теоретичні знання, так і практичні вміння. Обов'язкове повторне вивчення навчальної дисципліни.	Незадовільний рівень

10. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ECTS	Рівень компетентності
	Екзамен	Залік		
90-100	5 (відмінно)	Зараховано	A	Високий (творчий) рівень
85-89	4 (дуже добре)		B	Достатній рівень
75-84	4 (добре)		C	
65-74	3 (задовільно)		D	Середній рівень
60-64	3 (достатньо)		E	
35-59 (незадовільний рівень)	2 (незадовільно з можливістю повторного складання екзамену)	Незараховано (з можливістю повторного складання заліку)	FX	Низький рівень
1-34	2 (незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)	Незараховано (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)	X	Незадовільний рівень

11. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Тексти лекцій.
2. Завдання для практичних завдань.
3. Завдання для самостійної роботи.
4. Тести для перевірки знань студентів.
5. Засоби діагностики знань студентів.
6. Критерії оцінювання знань студентів.
7. Посібники.
8. Презентаційні матеріали.
9. Інтернет-джерела.

12. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Базова:

1. Александров Д.О. Теоретичні основи соціальної взаємодії. Підручник. Київ, 2019. 260 с.
2. Гірняк А. Н., Гірняк Г. С. Діалогічна взаємодія учасників освітнього процесу, як передумова та гарантія його ефективності. Guarantees and protection of fundamental human rights as the integral element of integration of Ukraine on the EU : monografia zbiorowa. Olsztyn (Polska) : Wydział Prawa i Administracji UWM w Olsztynie, 2019. S. 105 – 117.
3. Етнокультурна психологія. Історія та сучасність / Іван Данилюк, Антон Курапов, Ілья Ягіяєв. Київ: АртЕк, 2019. 432 с.
4. Менегетті А. Психологія лідера. Київ: Видавництво НФ «Антонио Менегетти», 2019. 342 с.
5. Москалець В. П. Загальна психологія: підручник. Київ. Ліра–К., 2020. 564 с.
6. Позднишев Є. В. Імідж у спорті: психологічний ракурс аналізу. Київ : ІП ім. Г. С. Костюка, 2018. 412 с.
7. Соціальна психологія в Україні : довідник / за ред. М. М. Слюсаревського ; упоряд. І. І. Ревера, С. Є. Фіськович ; Ін-т соц. та політ. психології НАПН України. 2-ге вид., перероб. і допов. Київ : Талком, 2019. 324 с.
8. Соціальна психологія : навч. посіб. для здобувачів ступеня бакалавра / Н. Ю. Воляннюк, Г. В. Ложкін, О. В. Винославська, І. О. Блохіна, М. О. Кононець, О. В. Москаленко, О. І. Боковець, Б. В. Андрійцев ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 254 с.
9. Теоретичні напрями соціальної психології: навч. посібник / М. М. Слюсаревський, Н. В. Хазратова. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2020. 104 с.
10. Wojciszke Bogdan Psychologia społeczna. Warszawa : Wydawnictwo Naukowe Scholar, 2021. 636 s.
11. Crisp Richard J., Turner Rhiannon N. Psychologia społeczna. Warszawa : Wydawnictwo Naukowe PWN, 2020. 384 s.

12. Gustave Le Bon Psychologia tłumu. Kraków : vis-a-vis Etiuda, 2018. 160 s.
13. Stainton Rogers Wendy Perspectives on Social Psychology. A Psychology of Human Being. London : Routledge. 2020. 352 p.

Допоміжна:

1. Гуменюк О. Психологія Я-концепції. ВЦ ТНЕУ : Економічна думка, 2002. 186 с.
2. Колесник А. Корекційні вправи на розвиток пам'яті та уваги. Психологічна газета. 2007. Берез. (№ 6). С. 21–27.
3. Ложкін Г. В., Пов'якель Г. В. Психологія конфлікту: теорія і сучасна практика. Київ : Професіонал, 2006. 416 с.
4. Семиченко В.А. Психологія особистості / В.А. Семиченко. – К.: Видавець Ешке О.М. - 2001. – 427 с. Вознюк О., Романенко Є. Психоаналітичні методи корекції негативних психоемоційних станів у школярів. Психолог. 2007. (№ 5). С. 28–30.

13. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. <http://www.nbuv.gov.ua/> Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
2. <http://habitus.od.ua/> Габітус. Науковий журнал з соціології та психології
3. <https://r.donnu.edu.ua/> DSpace. Матеріали наукової бібліотеки
4. <http://www.osvita.org.ua> – Освітній портал.
5. <http://library.tneu.edu.ua> – сайт бібліотеки ЗУНУ
6. <http://www.education.gov.ua> – офіційний сайт МОН України.
7. Соціальна психологія: навч. посіб. для здобувачів ступеня бакалавра / Н. Ю. Воляннюк, Г. В. Ложкін, О. В. Винославська, І. О. Блохіна, М. О. Кононець, О. В. Москаленко, О. І. Боковець, Б. В. Андрійцев ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 254с. // <https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/27765/1/Social-psychology.pdf>
8. Малкова Т.М. Соціальна психологія: план-конспект лекцій і семінарів // library.krok.edu.ua/media/library/category/materiali-lektsij/malkova_0001.pdf
9. <http://westudents.com.ua/knigi/537-sotsalna-psihologiya-orban-lembrick-lb.html>